„Kultura ludowa Bodzentyna w źródle archiwalnym” - relacja ze Spotkania

W dniu 11 września 2019 r. o godz. 16.00, w siedzibie Archiwum Państwowego w Kielcach przy ul. Kusocińskiego 57, odbyło się spotkanie ze źródłem **„Kultura ludowa Bodzentyna w źródle archiwalnym”**, które było objęte patronatem honorowym Starosty Kieleckiego oraz patronatem medialnym Platformy Informacji Kulturalnej województwa świętokrzyskiego z Wojewódzkiego Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach. Jego organizatorami byli: Archiwum Państwowe w Kielcach, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Miejsko-Gminne Centrum Kultury i Turystyki w Bodzentynie oraz Muzeum Wsi Kieleckiej. Spotkanie wpisało się *w obchody **Europejskich Dni Dziedzictwa** 2019 r. organizowane pod hasłem **Polski splot**.*

Po przywitaniu gości przez organizatorów: Wiesławę Rutkowską dyrektora Archiwum Państwowego w Kielcach i dr hab. prof. UJK Lucynę Kostuch wicedyrektora Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zawartość prezentowanych wystaw przedstawili zgromadzonym ich autorzy: **Iwona Pogorzelska** (Archiwum Państwowe w Kielcach) przybliżyła wystawę **„Ślady dziewiętnastowiecznego tkactwa w źródłach przechowywanych przez Archiwum Państwowe w Kielcach”, a dr Krzysztof Karbownik (Muzeum Wsi Kieleckiej) omówił wystawę** *„Nie tracąc wątku – tkactwo bodzentyńskie w zbiorach Muzeum Wsi Kieleckiej**”.***

Część artystyczną spotkania rozpoczął **Jan Durlik** z Wilkowa (pracownik Archiwum Państwowego w Kielcach i członek zespołu „Wilkowianie”) prezentując wiersz okolicznościowy własnego autorstwa. Następnie wystąpił zespół ludowy „**Wilkowianie**”, który zaprezentował charakterystyczne dla regionu kieleckiego pieśni i tańce.

W części merytorycznej, jako pierwszy wystąpił **mgr Marcin Sikorski** (dyrektor Miejsko-Gminnego Centrum Kultury i Turystyki w Bodzentynie) z referatem: *Historia zespołów folklorystycznych w gminie Bodzentyn.* Prelegent przedstawił zgromadzonym historię powstawania zespołów ludowych podkreślając, iż amatorski ruch ludowy był komponentem łączącym działania społeczeństwa i promującym dziedzictwo kulturowe, a tworzenie zespołów było działaniem wynikającym z pobudek patriotycznych. Przybliżył zgromadzonym początki ich działalności i warunki w jakich się rozwijały. W skład grup folklorystycznych wchodziły również osoby zajmujące się tkactwem, ich rodziny i znajomi. Marcin Sikorski przedstawił dzieje zespołów działających w gminie Bodzentyn, ich sukcesy i osiągnięcia. Zaprezentował też postaci związane z ich działalnością, z szerzeniem kultury ludowej na ziemi bodzentyńskiej.

Następnie głos zabrał **dr Krzysztof Karbownik** (Muzeum Wsi Kieleckiej). Jego wystąpienie dotyczyło *Zagrody Czernikiewiczów w Bodzentynie* będącej własnością Muzeum Wsi kieleckiej, lecz zlokalizowaną w Bodzentynie. XIX wieczna zagroda jest punktem etnograficznym będącym przykładem zabudowy rolniczej, najstarszej zachowanej kompleksowo zabudowy z terenów Kielecczyzny. Prelegent przedstawił historię zabytku od momentu powstania poprzez okresy rozbudowy w przedziałach historycznych, w skład której wchodzą zamknięte w ramach czworoboku: trzyizbowy budynek mieszkalny, stajnia, wozownia, budynki gospodarcze, obora, spichlerz. W trakcie prezentacji prelegent przedstawił projekty obrazujące rozkład pomieszczeń, ze wskazaniem materiału z jakiego wykonano poszczególne jego elementy. Przygotowana przez autora wystawa prezentowana podczas spotkania, odzwierciedla wyposażenie Zagrody Czernikiewiczów.

Dr Justyna Staszewska (Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, oddział Muzeum Wsi Kieleckiej) przedstawiła *Tradycje tkackie w Bodzentynie*. Ponieważ w regionie świętokrzyskim powszechna była uprawa lnu i konopi stanowiących materiał na przędzę, stanowiło to doskonałe warunki do rozwoju tkactwa. Na podstawie zgromadzonych informacji autorka omówiła proces przygotowania lnu do przędzenia, bielenia i barwienia. Uwagę poświęciła też produkcji wełny na Ziemi Bodzentyńskiej i innym technikom twórczości tkackiej. Prelegentka przybliżyła zgromadzonym dzieje znanej Spółdzielni Przemysłu Ludowego i Artystycznego „Tkactwo Świętokrzyskie” w latach 1950-1993, prezentując zgromadzone w trakcie kwerendy archiwalia i fotografie obrazujące działalność Spółdzielni. Podczas wystąpienia omówiła szczegółowo zagadnienie folkloru świętokrzyskiego, prezentując twórców ludowych, w tym m.in. zespół „Przepióreczka”.

Natomiast **Tomasz Świątkowski** (student, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach) przedstawił *Kapliczki „przydrożne” jako ludowe miejsca pamięci w Bodzentynie i jego okolicach.* Prelegent rozważał znaczenie terminu miejsca pamięci. Poddał pod rozwagę obecnych czy termin ten nie powinien odnosić się do wszelkich miejsc, z którymi związana jest na przykład pamięć ludowa. Tomasz Świątkowski podczas wystąpienia zaprezentował gościom spotkania ciekawą *podróż* po Bodzentynie wyznaczoną przez kapliczki i krzyże, omawiając historie związane z nimi. Prezentację rozpoczął od miejsc pamięci narodowej, poprzez pamiątki powstania styczniowego, I i II wojny światowej. Autor podkreślił zasługi i znaczenie w krzewieniu kultury i pamięci ludowej Bodzentyna Profesora Henryka Gapskiego i Artemiusza Wołczyka,

składając podziękowania za ich działalność i zaangażowanie.

Po wystąpieniach rozpoczęła się dyskusja zwierająca dużo dobrych wspomnień gości spotkania z okresu pobytu, zamieszkania w Bodzentynie. Wniosła szereg nieznanych, osobistych przeżyć z tym miejscem związanych dotyczących czasów bardziej odległych i tych pamiętanych już przez współczesnych.

W trakcie spotkania czynny również punkt konsultacyjny pod nazwą **„Archiwa Rodzinne Niepodległej”**, przy którym można będzie zasięgnąć porad jak gromadzić i jak zadbać o prywatne zbiory rodzinne dotyczące niepodległości.